Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 15.05.2013 www.osw.waw.pl

Podwójne obywatelstwo dla Łotyszy

Podwójne obywatelstwo dla Łotyszy, Podwójne obywatelstwo dla Łotyszy

9 maja łotewski parlament po dwóch latach prac przyjął poprawki do ustawy o obywatelstwie. Dotyczą one przede wszystkim możliwości posiadania podwójnego obywatelstwa. Zgodnie z nowymi przepisami, które wejdą w życie w październiku 2013 roku, Łotysze mieszkający za granicą (niezależnie od miejsca pobytu) zachowują prawo do obywatelstwa Łotwy, jeżeli w okresie od 17 czerwca 1940 roku do 4 maja 1990 roku opuścili Łotwę z powodu okupacji kraju przez Sowietów lub Niemców lub też zostali deportowani. Podwójne obywatelstwo będą mogły mieć również osoby, które otrzymały obywatelstwo któregoś z krajów UE, EFTA, NATO lub państw, z którymi Łotwa zawarła umowy o uznawaniu podwójnego obywatelstwa. Noworodki, niezależnie od miejsca narodzin, będą miały zagwarantowane obywatelstwo, jeśli jedno z rodziców jest obywatelem Łotwy. Wreszcie osoby, które otrzymały inne obywatelstwo w wyniku małżeństwa lub adopcji, również zachowają łotewski paszport. Listę zamykają Australia, Nowa Zelandia i Brazylia, gdzie mieszka względnie duża diaspora łotewska jeszcze z czasów carskich. Obywatele państw WNP nie mogą natomiast liczyć na dodatkowy – łotewski – paszport. Zmiany przewidują również nieznacznie uproszczony tryb nadawania obywatelstwa bezpaństwowcom urodzonym po 21 sierpnia 1991 roku, jeśli na stałe mieszkali na Łotwie i nie mieli paszportu innego kraju. Dzieci bezpaństwowców będą zaś – zgodnie z wielokrotnymi sugestiami UE – automatycznie stawały się obywatelami w chwili narodzin.

Komentarz

- Nowelizacja ustawy o obywatelstwie stała się koniecznością po 2004 roku, kiedy Łotwa wstąpiła do UE. Od tamtej pory jedynie do Wielkiej Brytanii wyemigrowało ponad 80 tysięcy Łotyszy. Organizacje i środowiska „nowej" emigracji od dawna lobbowały za przyjęciem odpowiednich przepisów. Zmiany w ustawie to jednak nie tylko ukłon w stronę emigrantów i ich dzieci, ale również próba zapobieżenia w dłuższej perspektywie katastrofie demograficznej – ułatwienie emigrantom powrotu na Łotwę. Od 2000 do 2011 roku liczba mieszkańców Łotwy spadła z 2,38 mln do 2,07 mln. Według szacunków łotewskiego Ministerstwa Gospodarki, przy zachowaniu aktualnych trendów liczba mieszkańców Łotwy w 2030 roku zmniejszy się do 1,6 mln. Zgodnie z danymi tego samego resortu spośród wszystkich Łotyszy, którzy w ostatnich latach opuścili kraj, 80% to osoby poniżej 35 roku życia.

- Poprawki nie powodują dużej zmiany w sytuacji rosyjskojęzycznych (w większości) bezpaństwowców na Łotwie (18% wszystkich mieszkańców) i żadnej w przypadku obywateli państw WNP. Wobec części osób z pierwszej grupy (czyli urodzonych na Łotwie po 21 sierpnia 1991) zmiany sprowadzają się do pewnego uproszczenia procedur biurokratycznych. Natomiast kraje WNP (i Izrael) nie znalazły się na liście państw, których obywatelstwo można dzielić z łotewskim.

- Zaoferowanie łotewskiego obywatelstwa osobom (lub ich potomkom), które opuściły Łotwę w czasie okupacji oraz diasporze z Australii, Nowej Zelandii i Brazylii nie jest jedynie symbolicznym gestem i powtórzeniem określonej interpretacji historii, w której okres sowiecki jest uznawany za okupację. Jest również próbą zwiększenia wpływu etnicznych Łotyszy mieszkających za granicą na sytuację polityczną w kraju. Obywatelstwo łączy się bowiem z prawem wyborczym. Jest to zatem próba zrównoważenia siły głosu rosyjskojęzycznej mniejszości.